

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ				
Назва	МАНУАЛЬНА ТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ З ПАТОЛОГІЄЮ ХРЕБТА			
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Науковий відділ, локація	Відділ інструментальної та малоінвазивної хірургії хребта ДУ «ІПХС ім. проф. М.І. Ситенка НАМН України, 3 поверх	
Спеціальність	I2 Медицина			
Освітньо-наукова програма	Травматологія та ортопедія	Обов'язковий чи вибірковий освітній компонент	Цикл дисциплін професійної підготовки Спец. курс з травматології та ортопедії Вибірковий курс (ВК 1.7)	
		Мова викладання	українська	
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти ступеня доктор філософії	Форми навчання	очна (денна), заочна	
		Рік навчання	1, 2	
		Семестри	2, 3	
ВИКЛАДАЧІ				
	Попов Андрій Іванович			
	Посада	завідувач відділу	Телефон	
	Науковий ступінь	доктор медичних наук	Корпоративна пошта викладача	institutesytenko@ukr.net
	Вчене звання			
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ				
Анотація (чому це потрібно/цікаво вивчати)		ознайомлення здобувачів вищої освіти та аспірантів з сучасними методами мануальної терапії в комплексному лікуванні ортопедичної патології, визначення показань та оволодіння практичних навичок з проведення мануальної терапії		
Мета		поглиблення теоретичних та практичних знань з консервативних методів лікування та застосування методів мануальної терапії в лікуванні патології хребта		
Методи навчання		словесні - лекція, пояснення, бесіда; наочні - презентації, виконані із застосуванням програми PowerPoint; практичні - виконання вправ, завдань; проблемно-пошукові методи - дискусія та колективне обговорення можливих підходів до вирішення задач чи експериментальних завдань.		
Обсяг кредитів ЄКТС/загальна кількість учб. годин (загальний обсяг та розподіл за формами навчальних занять)		Число кредитів ECTS – 5 (150 годин) Лекцій – 24 години Практичних занять – 75 годин Самостійна робота – 47 годин Консультації – 4 години		
Форма контролю		Залік		
Компетентності та результати навчання				
Загальні компетентності (ЗК)		ЗК1 ; ЗК3 ; ЗК4; ЗК5;ЗК6		
Фахові компетентності (СК)		СК1 ; СК2;СК10 ; СК11		
Програмні результати навчання (ПРН)		ПРН1 ; ПРН2 ; ПРН3 ; ПРН9; ПРН11; ПРН12; ПРН13; ПРН16 ; ПРН17		

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Змістовні модулі	Змістовний модуль 1. Анатомо – функціональні особливості хребта в нормі та при патології. Змістовний модуль 2. Клініка та діагностика пошкоджень та захворювань хребта. Змістовний модуль 3. Мануальна терапія при лікуванні хворих з патологією хребта.
Теми лекцій	Л 1.Анатомо-фізіологічні особливості хребта і спинного мозку Л 2.Етіологія і патогенез дегенеративно-дистрофічних, запальовальних та пухлинних захворювань хребта Л 3.Сучасна класифікація захворювань і пошкоджень хребта Л 4.Сучасні методи діагностики та клінічна синдромологія при пошкодженнях та захворюваннях хребта Л 5.Рентгенологічні методи дослідження хребта Л6.Магнітно-резонансна і комп'ютерна томографія в діагностиці патології хребта Л7.Консервативне лікування захворювань і пошкоджень хребта Л8.Теоретичне обґрунтування застосування мануальної терапії. Показання до застосування мануальної терапії при лікуванні хворих з патологією хребта Л9.Техніка мануальної терапії. Особливості мануальної терапії на різних відділах хребта.
Теми практичних занять	1.Анатомія опорно - рухового апарату 2.Біомеханіка опорно-рухового апарату хребта 3.Рентген-діагностика дегенеративних, травматичних та патологічних змін хребта 4.Захворювання хребта 5.Методологія мануальної терапії, показання та протипоказання
Самостійна робота	1.Сучасна класифікація захворювань і пошкоджень хребта. 2.Анатомо-фізіологічні особливості хребта і спинного мозку. 3.Етіологія і патогенез дегенеративних запальовальних та пухлинних захворювань хребта. 4.Сучасні методи діагностики дегенеративних захворювань хребта. 5.Клінічні синдроми при дегенеративних захворюваннях хребта. 6.Абсолютні та відносні показання до застосування мануальної терапії при захворюваннях хребта. 7.Техніка мануальної терапії на різних відділах хребта.
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	
Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до Положення про порядок контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії (https://sytenko.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/regulations_procedure_evaluating_results.pdf)	
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ,	
Регулярне відвідування аспірантами/здобувачами вищої освіти лекцій та практичних занять; не спізнюватися і не пропускати заняття без поважних причин. Аспіранти/здобувачі повинні мати відповідну теоретичну підготовку до практичних занять згідно з тематикою, виконувати всі необхідні завдання і працювати на кожному занятті. Очікується активна участь аспіранта/здобувача у освітньому процесі, прагнення детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання викладачу, дискутувати, обов'язковим є знайомство з першоджерелами. Під час дискусії є важливим: повага до колег, толерантність до інших поглядів на проблему, сприйнятливості та неупередженості, ретельна аргументація своєї думки, можливість змінювати свою позицію під впливом доказів. Індивідуальні консультації за попередньою домовленістю, формат: офлайн, онлайн	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	
Усі учасники освітнього процесу (викладачі та здобувачі вищої освіти) повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності ДУ «ІПХС ім. проф. М.І. Ситенка НАМН України» (https://sytenko.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/codex_academic_integrity.pdf), Положення про	

запобігання та виявлення академічному плагіату здобувачів вищої освіти та співробітників https://sytenko.org.ua/wp-content/uploads/documents/regulations_detection_prevention_academic_plagiarism.pdf, Політика використання штучного інтелекту в ДУ «ІПХС ім. проф. М.І. Ситенка НАМН України» https://sytenko.org.ua/wp-content/uploads/documents/regulation_ai.pdf

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
Базова	1. О.І. Продан, В.О. Радченко, М.О. Корж Дегенеративні захворювання хребта. – I і II том, 2007, 2009. – Харків. 2. Петренко Д.Є. Вентральна корекція та фіксація сколіотичних деформацій хребта. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2016. 3. Скіданов А.Г. Клініко-експериментальне обґрунтування впливу змін паравертебральних м'язів на результати хірургічного лікування пацієнтів із дегенеративними захворюваннями поперекового відділу хребта. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2019. 4. Дибкалюк С.В. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта з синдромом компресії хребтової артерії: діагностика і лікування. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2020. 5. Стауде В.А. Артроз крижово-клубових суглобів: патогенез, діагностика, прогнозування та лікування. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2020. 6. Попов А.І. Хірургічне відновлення опорної функції хребта в пацієнтів із пухлинними ураженнями грудного та поперекового відділів. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2021. 7. Піонтковський В.К. Патогенез діагностика та хірургічне лікування гриж міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта у хворих похилого та старечого віку. – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2019. 8. Куценко В.О. Поперековий спондилолітез (патогенез, діагностика, прогнозування, лікування). – Дис.докт.мед.наук. – Харків. – 2009. 9. Корж М.О. Огляд оціночних шкал та класифікацій метастатичних уражень хребта, що використовуються при оперативному лікуванні / Н.А. Корж, В.А. Куценко, А.В. Перфільєв, А.І. Попов // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2020, - Т.5, №5, №5 (27), - с. 35-44. 10. Корж М.О. Математичне та комп'ютерне моделювання нового ендопротеза з вуглець-вуглецевого композиту для міжтілового спондилолізу поперекового відділу хребта / М.О. Корж, В.О. Радченко, В.О. Куценко, А.І. Попов, О.В. Веретельник, І.Б. Тимченко, М.А. Ткачук, О.В. Перфільєв // Ортопедия, травматология и протезирование, - 2020. – №1(618). – С. 46-53. 11. Корж М.О. Експериментальні дослідження міцнісних характеристик міжтілових кейджів із вуглець-вуглецевого композитного матеріалу / М.О. Корж, В.О. Куценко, А.І. Попов, М.Ю. Карпінський, О.Д. Карпінська, І.А. Субота / Травма, - 2020. – Т.21, №1. – с. 49-55. 12. Корж М.О. Основні типи ушкоджень хребців при пухлинах хребта (проспективне дослідження) / М.О. Корж, В.О. Куценко, А.І. Попов, О.В. Перфільєв // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2021. - Т.6, №1 – с. 01-95. 13. Куценко В.О. Вивчення дегенеративних захворювань поперекового відділу хребта у військових ЗСУ. Тези доповідей XXXI Міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD. – Харків. – 2023. – с. 1122. 14. A. Popov, D. Petrenko, V. Kutsenko, I. Lazarenko, S. Bondarenko Development of a mathematical model of selecting the extent of a surgical intervention in spinal tumor. INDEXED IN PUBMED / MEDLINE, SCOPUS, EMBASE, EBSCO, INDEX COPERNICUS, POLISH MINISTRY OF MEDICAL BIBLIOGRAPHY, Том 76, випуск 7, p. 1627-1635 15. Andrii Popov, Mykyta Moloduk, Volodymyr Kutsenko, Maryna Nessonova Risk factors for recurrent vertebral compression fractures after percutaneous vertebroplasty in osteoporotic patients: a systematic review and meta-analysis. <i>Orthopedics, traumatology and prosthetics</i>, 2025, 3, 91-102. DOI: https://doi.org/10.15674/0030-59872025391-102 16. Oleksandr Barkov, Valentyna Maltseva, Olga Nikolchenko, Zinayda Danyshchuk, Kateryna Samoylova. Histological changes in adjacent intervertebral discs in a rat model

	of nucleus pulposus injury and spinal nerve compression. <i>Orthopedics, traumatology and prosthetics</i>, 2025, 3, 37-46. DOI: https://doi.org/10.15674/0030-59872025337-46 17. Vira Kolesnichenko, Valentin Piontkovskyi, Maksym Holbaum, Oleksandr Chernyshov, Oleksandr Palkin, Boris Palkin. Risk factors of recurrence lumbar intervertebral disc herniation after primary endoscopic transforaminal discectomy. Part 1 (literature review). <i>Orthopedics, traumatology and prosthetics</i>, 2025, 2, 92-98. DOI: https://doi.org/10.15674/0030-59872025292-98
Електронні ресурси	https://www.cebr.nl/NODE=239 www.pubmed.gov www.amjphysmedrehab.com www.frchives-pmr.org www.apta.org www.jbmronline.com www.nejm.org www.sciencedirect.com www.acsm-msse.org www.pmrjournal.org

Рік введення: 2026-2027 учбовий рік

Розробник силабусу:

Викладач доктор. мед. наук Андрій ПОПОВ

Узгоджено

Гарант ОНП

Доктор медичних наук Інга ФЕДОТОВА